

VIDAUS AUDITO SVARBA

Jonas Vaitkevičius

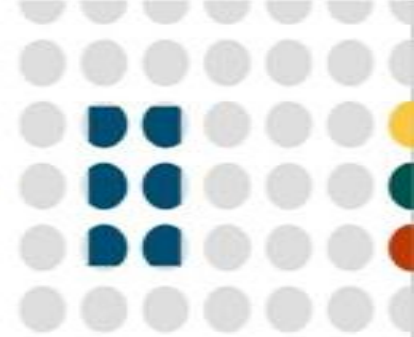
LR finansų ministerijos

Vidaus audito ir finansų kontrolės metodologijos departamento

*Vidaus audito ir finansų kontrolės metodologijos ir priežiūros
skyriaus vedėjas*

2015 m. spalio 13 d.

Vilnius

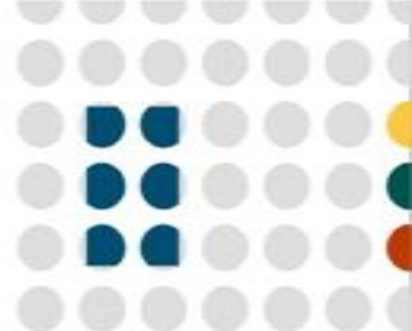

Vidaus audito reglamentavimas

- **Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas.**
- **Vietos savivaldos įstatymas** (28 straipsnis).
- **Vidaus audito tarnybos pavyzdiniai nuostatai**, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. 470.
- **Pavyzdinė vidaus audito metodika**, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 1K-117.

Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas

- **Vidaus kontrolė** – VJA vadovo sukurta visų kontrolės rūšių sistema, kurios dėka siekiama užtikrinti VJA veiklos teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą ir skaidrumą, strateginių ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi bei su visa tuo susijusių rizikos veiksnių valdymą.
- **Vidaus auditas** – VJA vidaus kontrolės sistemos dalis, kurios dėka, vidaus auditoriams vykdant nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą, siekiama užtikrinti VJA veiklos gerinimą.
- **Centralizuota vidaus audito tarnyba (centralizuota VAT)** – VJA struktūrinis padalinys (skyrius, departamentas), įsteigtas atlikti vidaus auditą VJA bei visuose jam pavaldžiuose ir (arba) jo valdymo sričiai priskirtuose VJA.

2014 m. gruodžio 31 d. duomenimis:

Visose 60-yje savivaldybių įsteigtos centralizuotos VAT

Savivaldybių centralizuotose VAT :

- įsteigtos **144** pareigybės;
- dirba **119** darbuotojų.

22 savivaldybių centralizuotose VAT dirba tik po vieną darbuotoją.

VJA vadovo kompetencija

VJA vadovas:

- yra atsakingas už efektyvios vidaus kontrolės sukūrimą, jos veikimą bei tobulinimą;
- užtikrina, kad būtų pašalinti vidaus auditorių nustatyti vidaus kontrolės trūkumai ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai;
- atsako už VAT įsteigimą VJA ir jos veikimą;
- Priima sprendimą dėl vidaus audito ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo;
- užtikrina, kad priimtas sprendimas dėl vidaus audito ataskaitoje pateiktų rekomendacijų būtų įgyvendintas ne vėliau kaip per nurodytus rekomendacijų įgyvendinimo terminus.

Vidaus audito pagrindiniai uždaviniai:

- nustatyti, ar VJA savo veikloje laikosi teisės norminių aktų;
- patarti VJA vadovui, kaip mažinti rizikos veiksnių įtaką VJA veiklai;
- teikti VJA vadovui rekomendacijas dėl VJA veiklos ir vidaus kontrolės tobulinimo;
- vertinti VJA strateginių arba kitų veiklos planų, programų vykdymą bei valstybės ir savivaldybės turto naudojimą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriais;
- vertinti VJA lėšų, gautų iš Europos Sąjungos bei užsienio institucijų ar fondų, administravimą ir panaudojimą;
- ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus įvertinti, kaip vidaus kontrolė veikia VJA.

Vidaus audito tarnybos veiklos nepriklausomumas

- VAT yra tiesiogiai pavaldi ir atskaitinga VJA vadovui. Jis užtikrina vidaus auditorių veiklos ir organizacinę nepriklausomumą ir negali perduoti šios valdymo funkcijos kitiems VJA valstybės tarnautojams ar darbuotojams.
- VAT neturi būti daromas poveikis, kai yra planuojamas ir atliekamas vidaus auditas ir pateikiami vidaus audito rezultatai.
- VAT veiklos plane nenumatytas vidaus auditas gali būti atliekamas VAT vadovo sprendimu, raštu jį suderinus su VJA vadovu.
- VAT vadovas ir vidaus auditoriai negali dalyvauti valdant VJA, jam pavaldžius arba jo valdymo sričiai priskirtus VJA.

Vietos savivaldos įstatymas

Centralizuotos VAT vadovas ir vidaus auditoriai negali:

- dalyvauti savivaldybės administravimo subjektų, savivaldybės kontroliuojamų įmonių ir savivaldybės VJA valdymo organuose;
- dalyvauti rengiant vidaus kontrolės sistemos tobulinimo dokumentų projektus;
- dalyvauti kuriant, nustatant ir įgyvendinant savivaldybės administracijos ir jos padalinių, savivaldybės kontroliuojamų įmonių ir VJA vidaus kontrolę, įskaitant finansų kontrolę, jos procedūras.

Finansų ministerijai deleguotos funkcijos

Finansų ministerija:

- Metodiškai vadovauja finansų kontrolės ir vidaus audito klausimais.
- Vertina ir prireikus tikrina, ar VAT veikla atitinka šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus.
- Koordinuoja vidaus auditorių mokymą, kvalifikacijos kėlimą ir atestavimą.
- Analizuoja, kaip veikia VAT viešuosiuose juridiniuose asmenyse.
- Rengia ir iki kiekvienų metų liepos 1 dienos teikia Vyriausybei bei Seimo Audito komitetui metinę VAT veikimo viešuosiuose juridiniuose asmenyse ataskaitą.

Vidaus auditorių mokymas ir atestavimas

Reglamentuoja:

Viešųjų juridinių asmenų, kurie valdo, naudoja valstybės ir (arba) savivaldybės turtą ir juo disponuoja, **vidaus auditorių ir asmenų, dirbančių vidaus audito srityje, atestacijos nuostatai**, patvirtinti Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 1K-057.

Apie **47 proc.** vidaus auditorių, dirbančių savivaldybėse, yra atestuoti vidaus auditoriai.

Per metus rekomenduojama išklausyti ne mažiau kaip **40** akademinų valandų mokymus.

VAT veiklos vertinimai

Reglamentuoja:

Viešųjų juridinių asmenų, kurie valdo, naudoja valstybės ir (arba) savivaldybės turtą ir juo disponuoja, **vidaus audito tarnybų veiklos vertinimo tvarkos aprašas**, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 1K-353.

VAT veiklos vertinimo tikslai:

- įvertinti, ar VAT veikla atitinka teisės aktų reikalavimus;
- suteikti metodinę pagalbą VAT veiklos organizavimo ir vidaus audito atlikimo klausimais.

Iš **60** savivaldybių įvertinta **46** savivaldybių centralizuotų VAT veikla.

Apibendrinti pastebėjimai (I)

- **Nepakankamas personalo skaičius ir (arba) nepilnai suformuotos centralizuotos VAT.**
- **Centralizuotų VAT personalo skaičius neatitinka apskaičiuoto vidaus audito poreikio.**
- **22-jų savivaldybių centralizuotose VAT dirba po vieną darbuotoją.**

Reglamentavimas:

Vidaus audito poreikio įvertinimo analizės metmenys, patvirtinti Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 1K-117.

Rizika:

VAT gali neužtikrinti vieno iš pagrindinių vidaus audito uždavinių – ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus įvertinti, kaip vidaus kontrolė veikia VJA – įgyvendinimo.

Apibendrinti pastebėjimai (II)

Centralizuotų VAT darbuotojai dalyvauja valdant VJA ir įgyvendinant vidaus kontrolės procedūras:

Vidaus auditoriai

- įtraukiami į darbo grupių, komisijų sudėtį narių teisėmis;
- atlieka funkcijas, susijusias su finansų kontrole;
- vykdo priskirtas nuolatinio pobūdžio kontrolės funkcijas.

Apibendrinti pastebėjimai (III)

Centralizuotos VAT atlieka Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų panaudojimo auditus

Šie auditai neatitinka vidaus auditų reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, nes:

- planuojami ir atliekami vadovaujantis Lietuvos automobilių kelių direkcijos (LAKD) ir savivaldybių sudarytų finansavimo sutarčių pagrindu, o ne centralizuotų VAT atliekamo VJA rizikos vertinimo pagrindu;
- į metinius centralizuotų VAT veiklos planus įtraukiami sutarčių pagrindu ir turi nuolatinį pobūdį, t. y. atliekami kasmet iki nustatytos datos;
- finansavimo sutartys numato, kad turi būti parengiama audito išvada, kuri yra teikiama kito VJA (LAKD) vadovui.

Apibendrinti pastebėjimai (IV)

Vidaus auditoriams pavedamos korupcijos prevencijos ir kontrolės funkcijos.

Vidaus auditoriai:

- įtraukiami į antikorupcijos komisijų sudėtį;
- dalyvauja nustatant savivaldybės veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė;
- atlieka teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą ir kt.

LR Vyriausybės 2009 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1288 VAT priskirta funkcija - atlikti korupcijos rizikos valdymo vertinimą.

AČIŪ UŽ DĒMESI !